Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Podstawy pracy pedagogicznej z dziećmi i młodzieżą na różnych etapach edukacyjnych, PG_00206332		
Kierunek studiów	Pedagogika (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	5.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca			
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Szymon Dąbrowski	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	16.0	24.0	0.0	0.0	0.0	40
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy				
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	40	0.0	80.0	120

Cel przedmiotu

1. Zapoznanie studentów z teorią wychowania i podstawowymi obszarami pracy nauczyciela na różnych etapach pracy edukacyjnej.

2. Zapoznanie studentów z procesami zachodzącymi w klasie szkolnej, zagadnieniami współpracy nauczyciela z rodziną ucznia i jego środowiskiem, problemami uczniów zaniedbanych i zagrożonych społecznie.

3. Zapoznanie studentów ze strategiami i metodami pracy z uczniem zdolnym w tym tuto ringiem i mentoringiem edukacyjnym.

4. Rozwijanie umiejętności w zakresie podstaw diagnozowania nauczycielskiego oraz budowania relacji z uczniami uznawanymi za trudnych wychowawczo.

5. Uwrażliwienie na problemy społeczne dzieci i młodzieży oraz rolę wychowawcy w ich rozwiązywaniu.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PEDL3_U14] Absolwent potrafi skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;	B.2.U4. Absolwent potrafi zaprojektować działania profilaktyczne w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU5] realizacja zadania problemowego [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[PEDL3_U13] Absolwent potrafi odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku	B.2.U7. Absolwent potrafi nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU5] realizacja zadania problemowego
	[PEDL3_U05] Absolwent potrafi projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli	B.2.U1.Absolwent potrafi rozpoznawać sytuacje zagrożeń w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego
	[PEDL3_W04] Absolwent zna i rozumie normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych oraz kształceniu ustawicznym);	B.2.W13.Absolwent zna i rozumie doradztwo zawodowe: proces wspomagania ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjnozawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia; znaczenie przygotowania uczniów do samokształcenia, pracy nad własnym rozwojem oraz do aktywnego uczestnictwa w rynku pracy; pojęcia rynku edukacyjnego i rynku pracy, drogi rozwoju zawodowego; znaczenie uczenia się przez całe życie	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW5] realizacja zadania problemowego
	[PEDL3_U06] Absolwent potrafi tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki, pracy nad sobą i podejmowania aktywności sprzyjających rozwojowi oraz modyfikować działania wychowawcze, dydaktyczne i rozwojowe w celu osiągania pożądanych efektów w obszarze kształcenia, wychowania i stymulacji rozwoju	B.2.U3. Absolwent potrafi zaprojektować podstawowe zajęcia opiekuńczo-wychowawcze	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU5] realizacja zadania problemowego [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych
	[PEDL3_K03] W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotowy do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią	B.2.K1. Absolwent jest gotowy do okazywania empatii dzieciom i uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy; B.2.K2. Absolwent jest gotowy do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej i grupie wychowawczej	[SK5] realizacja zadania problemowego
	[PEDL3_K05] W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotowy do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra wychowanków, uczniów i tego środowiska	B.2.K4. Absolwent jest gotowy do współpracy z nauczycielami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy	[SK5] realizacja zadania problemowego

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[PEDL3_W15] Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów	B.2.W9. Absolwent zna i rozumie działania profilaktyczne w szkole: konstruowanie klasowych i szkolnych programów wychowawczo-profilaktycznych, promocję i ochronę zdrowia uczniów; diagnozę nauczycielską w kontekście działań profilaktycznych; zagadnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia B.2.W10. Absolwent zna i rozumie proces adaptacji dziecka w przedszkolu i ucznia w szkole – rolę przedszkola, szkoły i rodziny; zagadnienia dojrzałości szkolnej, przygotowania dziecka do nauki w szkole oraz obowiązku szkolnego	[SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SW5] realizacja zadania problemowego
[PEDL3_W06] Absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia, opieki i wychowania	B.2.W11. Absolwent zna i rozumie rolę kontaktów społecznych ucznia, w tym w grupie rówieśniczej, koleżeństwa, przyjaźni i konfliktów wśród uczniów; rolę osób znaczących i autorytetów; zagadnienia zmiany autorytetów, kryzysu autorytetu nauczyciela, rodzica i opiekuna, buntu okresu dorastania i jego funkcji; zagrożenia w wychowaniu młodzieży; podkultury młodzieżowe B.2.W12. Absolwent zna i rozumie cel pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi w przedszkolu i uczniami w szkole na różnych etapach edukacyjnych; istotę programu wychowawczego; zagadnienia edukacji zdrowotnej, bezpieczeństwa dzieci w przedszkolu i uczniów w szkole oraz poza nimi (zajęcia terenowe, wycieczki); potrzebę ochrony zdrowia dziecka, w tym zdrowia psychicznego; znaczenie edukacji dla bezpieczeństwa i dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW5] realizacja zadania problemowego

Treści przedmiotu	Wykłady (16 godzin): **I. Nauczyciel jako wychowawca klasy (6 godz.)** 1. Podstawy pedagogiki i edukacji dla nauczycieli, system pojęciowy i pola badawcze. 2. Wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istota i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego struktura, właściwości i dynamika. 3. Zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, nauczyciel wobec procesów społecznych zachodzących w klasie szkolnej, przestrzeganie zasad BHP w pracy nauczyciela. 4. Współpraca nauczyciela ze środowiskiem pozaszkolnym i z rodziną ucznia, nawiązywanie współpracy z innymi nauczycielami i środowiskiem pozaszkolnym. **II. Praca z uczniami zaniedbanymi i zagrożonymi społecznie (6 godz.)** 1. Zapoznanie z teoriami rozumienia kryzysu, przedstawienie modeli interwencji oraz podstawowych sposobów prowadzenia działań o charakterze interwencyjnym względem uczniów zaniedbanych i zagrożonych społecznie. 2. Zachowania agresywne i autoagresywne u uczniów, zapoznanie z charakterystyką zjawiska; zamachy samobójcze jako szczególna forma kryzysu. **III. Praca z uczniami z doświadczeniem migracyjnym (6 godz.)** 1. Sytuacja szkolna dzieci z doświadczeniem migracyjnym (konsekwencje migracji i uchodźstwa a proces adaptacji do warunków edukacji w szkole polskiej, specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z doświadczeniem migracyjnym, podstawy prawne kształcenia cudzoziemców w polskim systemie oświaty). 2. Praca w klasie wielokulturowej, narzędzia do pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniami z doświadczeniem migracyjnym, nauczyciel jako animator integracji. Ćwiczenia (24 godz.) **I. Metody rozpoznawania zjawisk przemocy i zaniedbania; budowanie relacji wychowawczej z uczniami zagrożonymi społecznie** 1. Metody diagnozowania przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej i zaniedbania: obserwacja, wywiad, analiza dokumentacji, rozmowa wspierająca. 2. Charakterystyczne symptomy przemocy i zaniedbania u dzieci i młodzieży oraz sposoby ich interpretacji. 3. Zasady budowania bezpiecznej, wspierającej relacji wychowawczej z uczniami zaniedbanymi i zagrożonymi społecznie. **II. Uzależnienia, uzależnienia behawioralne oraz funkcjonowanie uczniów w grupach nieformalnych, subkulturach i sektach** 1. Typy uzależnień u dzieci i młodzieży (chemiczne i behawioralne) oraz ich psychologiczne i społeczne uwarunkowania. 2. Rozpoznawanie objawów uzależnień i wczesnych sygnałów ostrzegawczych w zachowaniu ucznia; procedury postępowania nauczyciela. 3. Rola grup nieformalnych, subkultur młodzieżowych i sekt w życiu ucznia oraz ich wpływ na proces socjalizacji i funkcjonowanie szkolne. **III. Praca z uczniem zdolnym; metody nauczania rówieśniczego, tutoring i mentoring edukacyjny** 1. Specyfika pracy z uczniem zdolnym, indywidualizacja wymagań oraz strategie wspierania rozwoju talentów.

	2. Metody nauczania rówieśniczego: peer learning, tutoring rówieśniczy, współpraca w parach i grupach jako narzędzie rozwijania kompetencji. 3. Tutoring i mentoring edukacyjny jako formy wsparcia indywidualnego cele, zasady, korzyści dla ucznia i nauczyciela.
Wymagania wstępne i dodatkowe	

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Poziom znajomości treści programowych oraz opanowania efektów uczenia się, wyrażony zakresem poprawnie udzielone odpowiedzi w teście (co najmniej 51% poprawnie udzielonych odpowiedzi).	51.0%	100.0%
Warunkiem dopuszczenia studenta do zaliczenia końcowego jest obecność na zajęciach i aktywny udział w ćwiczeniach oraz poprawne wykonanie wszystkich zadań realizowanych podczas ćwiczeń.	100.0%	0.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur	Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć: Pedagogika, t. 1, red. B. Śliwerski, Gdańsk 2006 (rozdz.: 2, 5, 6). Pedagogika, t. 4, red. B. Śliwerski, Gdańsk 2010 (rozdz.: 9). Wiśniewska E., Praca wychowawcza nauczyciela: wybrane obszary i problemy, Płock 2020 (rozdz.: 3, 4, 6). Poklek R., Chojnacka M., Profilaktyka patologii społecznych w szkole. Kompendium wiedzy dla studentów i nauczycieli, Kalisz 2013 (rozdz.: 1, 2, 3). Uczniowie z różnych kultur w szkole, red. B. Lachowicz B., Warszawa 2015 (rozdz.: 1, 3, 5). Tutoring. Teoria, praktyka, studia przypadków, red. P. Czekierda, B. Fingas, M.Szala, warszawa 2018.
Uzupełniająca lista lektur	nie dotyczy
Adresy eZasobów	

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	**1. Teoria wychowania i obszary pracy nauczyciela** 1. Wyjaśnij, czym jest teoria wychowania i jakie ma znaczenie w pracy nauczyciela. 2. Omów podstawowe obszary pracy wychowawczej nauczyciela na różnych etapach edukacyjnych. 3. Scharakteryzuj funkcje nauczyciela w procesie wychowania w przedszkolu, szkole podstawowej i ponadpodstawowej. 4. Podaj przykłady sytuacji szkolnych, w których nauczyciel pełni rolę wychowawcy, opiekuna i mediatora. **2. Procesy zachodzące w klasie, współpraca z rodziną, problemy uczniów zagrożonych** 1. Opisz najważniejsze procesy społeczne zachodzące w klasie szkolnej (np. dynamika grupy, normy, role). 2. Jakie są zasady efektywnej współpracy nauczyciela z rodzicami i środowiskiem lokalnym? 3. Wymień i omów czynniki prowadzące do zaniedbania lub zagrożenia społecznego uczniów. 4. Jakie działania może podjąć nauczyciel wobec ucznia zaniedbanego lub zagrożonego? **3. Strategie i metody pracy z uczniem zdolnym (w tym tutoring i mentoring)** 1. Wyjaśnij różnicę między tutoringiem a mentoringiem edukacyjnym. 2. Omów przykładowe strategie pracy z uczniem zdolnym. 3. Jakie korzyści i trudności mogą wynikać z indywidualizacji procesu kształcenia uczniów zdolnych? 4. Przedstaw rolę nauczyciela jako tutora. **4. Diagnoza nauczycielska i praca z uczniem trudnym** 1. Na czym polega diagnoza pedagogiczna i jakie są jej podstawowe etapy? 2. Wymień narzędzia diagnozy wykorzystywane przez nauczyciela w codziennej pracy. 3. Scharakteryzuj czynniki wpływające na trudności wychowawcze uczniów. 4. Jak nauczyciel może budować relacje z uczniem trudnym wychowawczo? **5. Problemy społeczne dzieci i młodzieży, rola wychowawcy** 1. Jakie są najczęstsze problemy społeczne występujące wśród dzieci i młodzieży? 2. Jaką rolę pełni wychowawca w przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej? 3. W jaki sposób nauczyciel może wspierać uczniów doświadczających wykluczenia społecznego?

	4. Omów znaczenie współpracy szkoły z instytucjami pomocowymi (np. poradnia, PPP).
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.